

Megemlékezés

dr. Rusznák István emeritus professzor

centenáriumáról

1920–2019

2019. április 13-án helyezték örök nyugalomra az elmúlt év március 20-án, 99. életévében elhunyt dr. Rusznák István professzor emeritust. Dr. Keglevich György, a BME Szerves kémiai és Technológia Tanszék (SzK-i TTsz) vezetője, aki az április 13-i, az óbudai Jó pásztor templomi gyászszerartáson mondott búcsúbeszédében a hátrahagyott teljes életművet méltatta, beszéde végén ezt mondta: „2019. január 28-án, 99. születésnapján beszéltem vele utoljára és kértem, hogy tartson ki, mert jövőre nagy ünnepséget rendezünk. Erre a tőle megszokott elegáns és humoros módon csak annyit kérdezett, hogy vannak-e túlvilági kapcsolataim. Utána két hónappal egy akut problémával kórházba került, amiből már lábadozott, de a sors közbeszólt”.

Rusznák professzor a 95. születésnapján, a BME-ben tartott ünnepségen

Rusznák István 1920. január 28-án született Budapesten. A Rákócziánumban, az Érseki Katolikus Reálgimnáziumban végezte középiskolai tanulmányait, ahol németül, latinul és angolul is tanult. Szülei a Goldberger-gyárban dolgoztak, így a textilkémia iránti érdeklődésnek megfelelően tanult tovább az érettségi után. A Királyi Magyar Pázmány Péter Tudomány Egyetem (későbbi ELTE) Bölcsészettudományi Karán (későbbi ELTE) 1942-ben okleveles vegyészként végzett, ő is az óbudai textilüzem dolgozója lett. Munkája mellett a Műegyetemen tovább képezte magát. A cellulózkémiai kutatások elkötelezettjeként 1944-ben védte meg a dr. Csűrös Zoltán professzor irányításával készített doktori értekezését a Pázmány Péter Tudományegyetemen.

Érettségi fénykép

Közben az óbudai Goldbergerben a vegyi laboratóriumot vezette, majd a filmnyomó üzemvezető-helyettese volt. Ezután a Goldberger-gyár kelenföldi részlegének előkészítő-fehérítő üzemébe vezetett útja, ahol üzemvezető lett.

1950-től az akkor alakult Textilipari Kutató Intézet (TKI) kémiai osztályvezetőjeként folytatta munkáját, egyúttal az Állami Műszaki Főiskola Kémiai Tanszékének tanszékvezető tanáráként is tevékenykedett. 1951-től e főiskolai tanszék is a Budapesti Műszaki Egyetembe integrálódott és a vegyészmérnöki kar Gyakorlati Kémia Tanszékeként működött tovább. Közben Rusznák István – a 60-as évek közepén – a kairói egyetemen is oktatott és részt vett az egyiptomi textilipari kutatóintézet létrehozásában.

A TKI osztályvezetője

A külföldi kiküldetésből visszatérve, egyetemi oktató tevékenysége mellett a Textilipari Kutató Intézet fősztályvezetője volt 1969-ig.

A cellulózkémiai kutatásokat folytatta, ezekben a témakörökben 1959-ben kandidátusi, 1975-ben akadémiai doktori cím eredményes megvédése következett. A Csűrös professzor által vezetett műegyetemi Szerves Kémia és Technológia Tanszéken 1965-ben docens, majd egyetemi tanár lett. 15 éven át volt dékánhelyettes a vegyészmérnöki karon. Csűrös professzor nyugálományba vonulása után, 1971–1990 között a Budapesti Műszaki Egyetem Szerves Kémia és Technológia Tanszékének tan-

székvezető professzora volt. Tanított a Magyar Iparművészeti Főiskolán is. Nyugdíjba vonulása után emeritus professzorként folytatta oktató és kutató tevékenységét. A tanszéki és akadémiai kutatócsoport munkájában élete utolsó napjaiig aktívan részt vett.

A Goldberger kelenföldi fehérítő üzemében megvalósított folyamatos fehérítő gépsor kifejlesztéséért – néhai dr. Bonkáló Tamással közösen – 1954-ben Kossuth-díjban részesült. A sikeres kelenföldi Rusznák-Bonkáló féle folyamatos fehérítő gépsorból továbbiakat a Szombathelyi Pamutiparban és a Budakalászi Textilművekben is üzembe állítottak.

Számos kutatása kiemelkedő eredményekhez vezetett. Hatvan szabadalom fűződik nevéhez. A korábban Csűrös professzor által vezetett, a Magyar Tudományos Akadémia műegyetemi tanszéki kutatócsoportját is hozszu ideig irányította. Találmányai közül a nemzetközileg elismert termotex-elv kidolgozása, ill. bel- és külföldi üzemi hasznosítása a legjelentősebb. A pamut- és lenszővetek hatékony nedves kikészítését (preparálások, színezés stb.) megtestesítő szabadalom az országhatáron túl is nagy érdeklődést váltott ki, még német kikészítőüzemek is hasznosították.

Ötszáznyi publikáció, nagyszámú könyv és jegyzet fűződik Rusznák professzor nevéhez. Egyik jelentős munkáját, a szerzőtársakkal közösen összeállított Textilkémia I. és II.-t ma is használják a textilkémia elméleti és gyakorlati alapjainak elsajátításában. Saját és szerzőtársaival készített munkáinak nagy részét külföldön is kiadták. Előadásai – amelyeket hazai és külföldi egyetemeken, nemzetközi kongresszuson tartott –

A folyamatos kötegféhrítő gépsor részlete

megszámlálhatatlanok, fáradhatatlanul vett részt a szakmai életben.

A Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesület (TMTE) alapító tagja, 1974-től 1985-ig elnöke, 1990-ig pedig tiszteletbeli társelnöke volt. A Kolorista Egyesületek Nemzetközi Szövetségének elnöke, majd alelnöke is volt hosszú évekig. Az MTA Szál- és Rosttechnológia Bizottságának egy cikluson át titkára és több cikluson át elnöke volt, az akadémia Makromolekuláris Kémiai Bizottságának tagjaként is tevékenykedett és ezen belül alapító elnöke volt a Természetes Polimerek Munkabizottságának is. Az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság, a Tudományos Minősítő Bizottság munkájában is kivette részét, sőt a Kossuth-díj, majd az Állami Díj kitüntetések javaslattevő bizottságában is részt vett. Az ELTE arany-, gyémánt- és vasediplomával ismerte el kiváló tevékeny-

ségét, a Budapesti Műszaki Egyetem és a Soproni Egyetem diszdzsoktora lett. A brit Kolorista Egyesület 1990-ban aranyéremmel tüntette ki.

K.Cs.

A BME Szerves Kémiai és Technológia Tanszék 2020. február 3-án ünnepi ülés keretében emlékezett meg Rusznák István professzor 100. születésnapjáról, amelyen *dr. Nagy József*, a Vegyészmérnöki és Biomérnöki Kar dékánja, *dr. Víg András* egyetemi magántanár és *dr. Keglevich György* tanszékvezető egyetemi tanár méltatta az elhunyt érdemeit. Megemlékezett az elhunyt professzorról lánya és néhány volt munkatársa is..

Képek az ünnepi ülésről

(Fotók: Philip János)

Dr. Nagy József laudációját mondja

Dr. Víg János visszaemlékezik

Dr. Keglevich György: A Tudós, a Tanár és az Ember

A professzor úr unokája, Rényi Barbara emlékezik nagyapjára

Dr. Pataki Pál, a TMTE elnöke emlékszik a Professor úrra

*A Rusznák család:
a Professor úr lánya, Rényi Péterné,
unokái Rényi Barbara és Rényi Mónika,
valamint dédunokája Rác Gergő*